

David Joris

Straffinghe || ende leer.|| Röp <du Propheet>|| ... ||

Rostock: Dietz, Ludwig, 1540

<http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn1011842483>

Druck Freier Zugang

In Theol. unigeb.

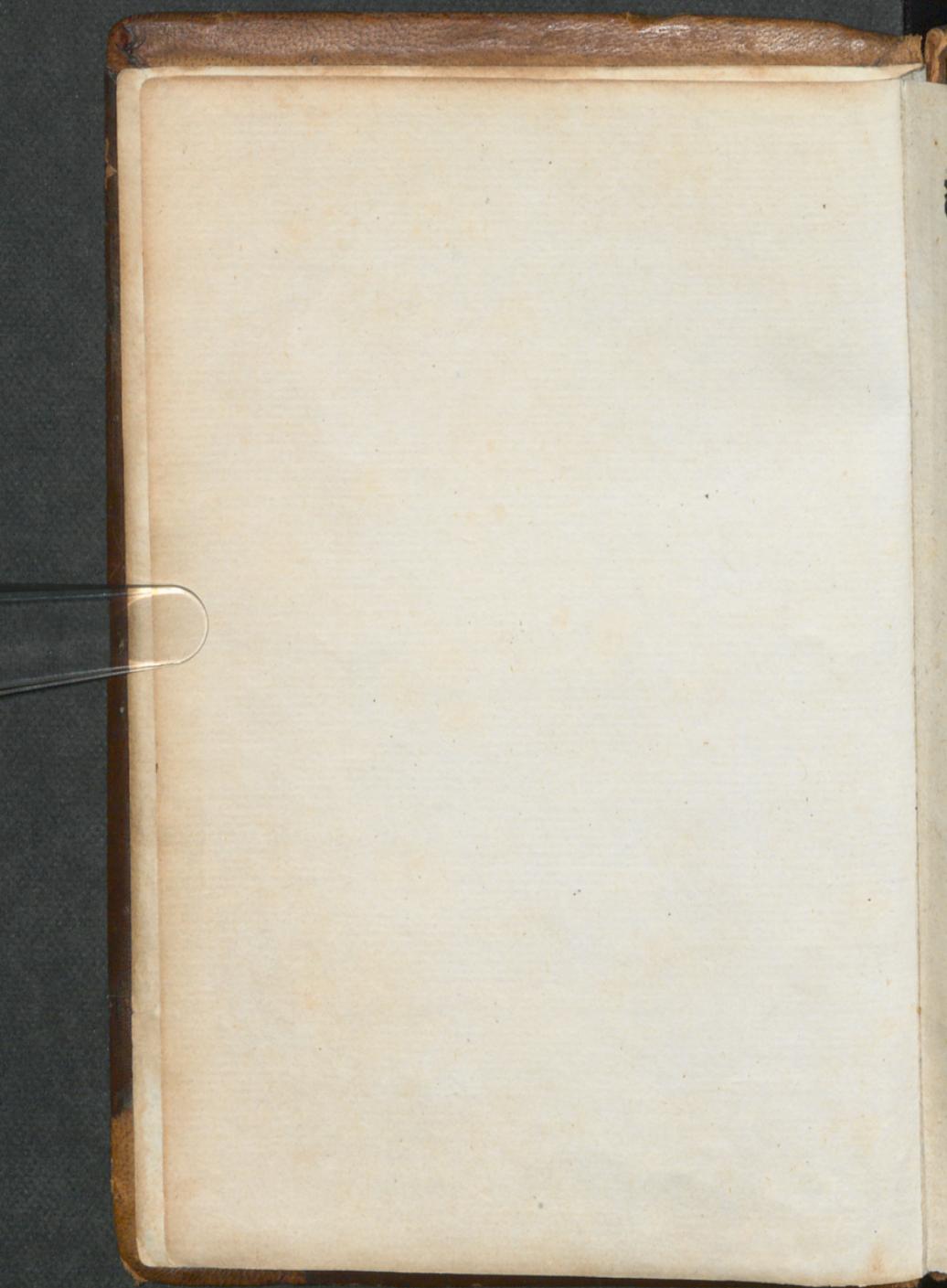
In diese ~~unigeb.~~
unigeb.

33

(M. 3107. O. 1-20.)

Rara

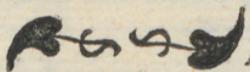
<R> F4-6554¹⁻²⁰

3.
1

Straffinghe ende leer.

Röp (du Propheet)
ende holt niet op te verkun-
dygen die sonden mijns
Volcks. Jesa. 58.

3.

Handwritten text in a Gothic script, appearing as a mirror image bleed-through from the reverse side of the page. The text is mostly illegible due to fading and bleed-through.

Handwritten text in a Gothic script, appearing as a mirror image bleed-through from the reverse side of the page. The text is mostly illegible due to fading and bleed-through.

Handwritten text in a Gothic script, appearing as a mirror image bleed-through from the reverse side of the page. The text is mostly illegible due to fading and bleed-through.

Die H E R E is met
 ons ist dath wy met hem sijn:
 Verlaeten wy hem/soe sal hy ons
 verlaeten : genaect gy hem
 hy sal v genaecten.

Hoort toe die v Gods ende een
 Chrusten te sijn beroempt/En alle wat
 oprecht van herten is merckt op.

Seet de Heere in synen
 heyligen hemel is beroert/
 daer aff ontfettet hem oick
 mijn gemoet. Synē Geest
 is onrustich / ende sal hem
 niet styllen laeten voer dat
 alle wat boos/arch en quāt

is/wter Stadt des Heeren verre wech gedaen De Stade
 is / ende die onreyne schalcken ende verkeerde des Heren
 sinnen daer niet meer in gehoort of geseen wer sijn de gels
 den: Want sy den wijngaert als vuyle ruypsen uige herten
 ende onreyne gedierte schaedelijck / alle gewas
 of goede vruchten belettelijck sijn. Ende hier in
 dese Stadt sal geene onreyne gheduyren/noch
 schalcke in blyuen moeghen. Seet wel toe off
 ghy wilt.

Sacha.

Hefft dan yemant hongher off dorst nae
 A ij de ges

Joha. 10.

die gerechticheit/nae die wijsheit/in die waerheit als in een licht te wandelen/ dat hy geern tot den leuen der eewicheit int Rijke Gods quame. Is die Waerheit in jemants herte een lust te hooren/ dat Rijke Gods een wille ende begerte te seen. Wil hem yemant dār geerne tō helpen/wyssen ende toe brengen off leyden laeten/ die laete dat nu metter daet blijcken ende fenne die stemme die tot hem spreckt/ waer sy toe leydet ende raedet: soe sy van Christus schēpen/eñ niet van die bucken/swoyge wuluen sijn

Deute. 8.
Sapie. 16.
Math. 4.

Sō nemet de stemme alle wege dan wār ende kennet weder sy wt enen vzeemden hals ende mont/ dan wt wārheit altijt meer verhoaget ende stercker voertkompt: ende nemet an al wat ick v ter taefelen angericht hebbe: jā eet eñ drincket/ cercaut alle woort jnden sin wel/ende doeter nae. Niet enen dach offte teen/sonder alle daege/ al tijt meer ende meer. Dat is/ wort stercker eñ verstandiger/wyser/ manlijcker in die onderuijndinge ws gelooffs/ ghelijckmen natuyrlijck int vleisch byden brode opwassende is/ Daer toe soe nemet dat broot der zielen (Godes Woort) inwendich daegelijcks waer/ende draeghet v lyden off cruys/ pijn ende doot int vleisch der sonden wt/ soe du verwinne wilste off dat urwen wille goet/ dynen sin oprecht is.

Mer eylaes wat ick v anbiede/toe brenge voer sette/ ende wt lieffden nae schrijc eñ waerschouwe om gehoersaem te sijn de stemme ende Wille

Wille des Gherechten **HEEREN**/ ghy achtens weynich. Waer om? Daerom dat v lust en leuen daer niet al te seer toe is. Die **HEERE** licht wel in v leeden/sonder niet in v herte: dār dār Komitet dattet Woort van hem gesprōcken by v niet bewaert/ en die Wille Gods niet gesdaen en wort. Ey hoe moechdy dan Godt urwē Vaeder / ende Christus v **HEERE** noemen/ daer ghy het gene dat hy wil niet en doet: Wee v de den wille des **HEEREN** weet ende niet en doet/ v slāgen sullen/ dat seg ick v/ veel/ urwe pynen groot sijn. Gedencft dat ickt v te voeren gesecht hebbe.

Wat helptet mijn fryten ende rōpen/ mijn smecken ende bidden / mijn sichten ende farmen/ gy gāt al urwen olden ganck: v herte blīst euen stolt/ euen hertsinnich/ boos ende quaet: soemē dat anrōrt machment weten. Gō mocht die **HEERE** off synen Gheest daer woenen? Meendy met Godt urwen spot te holden/ of sijn Woort een ydel wijnt te achten? Neen, Vertōfft een weynich tijts/ ende seet hoe dat twesnydens de blinckende sweert v herte doersnyden/ ende v an stūcken floeuē/ vnder den doden der werlt ter hellen in ewige duisternisse werpen sal. Vertōfft soe lange bis het al volbracht is/ ende seet off dat Woort waerachtich sy dat tot v ghesonden is.

Wat wildy v veel beroemen en verschoenen/ v seluen duncken laeten die soedanich sūt.

A iij Dat

Dat aldereerste Gebot en holt gy niet/ ick swis
ge dat tweede / en laet alle die andere daer hen
vaeren / jae en seet off en merckt daer niet op.
Hoe wolt gy v gebreck en schande weten dan?
Weet gy oock veel inder letteren? ouerpeinst v?
Mer dat is daerom geen weten/ all wust ghy
oick die gantze Schrift op v vingeren van lui-
ten/ ende dat Gebet yuist als sijn te sprecken/
jae alle diensten wtwendich nae die letteren/ de
een den anderen veel lieffdes lichaemelick/ dat
is/ woterlijck te doen/ jae an Godt en dynen nae-
sten/ soe en ist v noch niet proefitelick: Naedien
gijt niet wt lieffden des Gheestes met gantzen
herten nae den sin en wille Gods en doet/ niet
met andachtheit sijnder heiligher Driessen / in
straffen ende berispen/ hem ende niet den men-
sche te behaegen en doet. Want de waerachtige
anbeders en oprechte Dienaers Gods dienen
en bidden hem in den Geest an inwendich van
herten/ dat is/ inder waerheit/ wt en doer den
geloue met betrouwen: wetende hō heimelick
alle dinc toeghaet off int verborgen gheschiet
dat hy ghebenedijt dat alle neerstelijck anseet/
watter gedaen off gelacten wort van synen hei-
ligen off an synen heiligen/ goet off quaet.

Hierom soe ghy v seluen niet tusschen twee
stoelen in dasche/ int eynde bedroegen vinden
wilt: alleen holt/ stroe ende stoppelen gebout/
vleischelick ghesaeyt te hebben/ soe hebbet acht
op het geene dat v gschreuen ende gheleert is/
want

Johan. 4.

want het is die Waerheit. Daerom neemt dese stemme waer: wandelt recht op nae der Godelijcker lieffden: Doet alle dingen wt een geloesnich andachtich herte met verstant/ den **HEER** alleen ende geen mensche/ seg ick/ te behagen: het sy van spreecken ende swygen/ in straffen/ leeren ende vermaenen/ van yeet te doen of te laeten. Seet toe dat gy v loon niet by den menschen en soeckt/ ende onder die sorte maechden/ sonder licht beuonden wert.

Mathe. 6.

Ick heb v genoegh ghewaerschuwet/ dan ghy laetet teen oor in/ rander wtgaen/ en hoor off doeter nae soe veel ghy wilt off v gelust. **Ja** lieue gy mocht daer met sulcken wesen wel omme koemen/ mer sulter niet haelen/ v jnt einde ydel en ledich in schande beuindden: want Godekent v herte ende ghedachten / alle uwe sinnen wel: weet oick dat sy noch boos/ hert/ stolt ende hoemoedich/ goetdunkende/ schalck ende verfeert sijn. Wie soedanich niet en is treckes hem niet an. Die soedanich van herten sijn/ meensdy dat gy hem daer in behaegen sult/ off dat hy daer met inwoenen wil: Neen/ neen. Dan dit en acht noch en vat ghy niet/ ende laet v niet geseggen. Off gy al wel dar na wtwendich hoor ende dat v die wetenschap des letterlicken gheluit (als een liedeken van misijck met een soet accoert) liefflick to horen is/ sal v niet helpen: dat trest noch en gelter niet: want effen wel bliuen by v die schaedelijcke verkeerde boose ghes

A iiii dachs

- dachten: die en woendet ghy de rugge niet/mer
dat angesichte als v dat gelust ende wel geualt
daer op te seen off op te dencken. Hoe wilt gy
v des **HEREN** beroemen off hoe wildy ge
louen ghy die prijs/loff ende eere van melkans
deren soect: Seet wel om/rechtwardicht v sel
uen niet/want ick wēt dat gy daer niet vry van
sijt. Legget nu oener en seet wat ick v gheschre
uen / tot een waerschouwinge voer ghehouden
hebbe: Seet off ghūt al op gheuoemen ende te
wercke gestelt hebt/ ende daer inne oick blijft.
- Johan. 5.** Merckt off ghy dan niet de Tamarische (welck
in die dorre heyde ende int woeste wast) gelijk
en sijt/ ende van den die by den wech/off by die
steen ende doornen niet gelijk en wort/die v
herte tegen alle eerdissche vleyschelijcke geesten
opdoet. Jae seet off ghy ghoede mūrwe sachte
eerde sijt/ daer dat leuendige zaet ontfangende
in opgaet/ende goede vruchten (Godt bekennt)
voertbrengt.
- Biere. 17.** Hier tō is dan mijn vermaninge dat ick v
wārschouwe/dat gy v bewysset metter daet Go
des dienaers en leden Christi te sijn. Want ick
mercke dat die **HEREN** een walginge anden
traegen/ den laeuwen en den onachtsaemygen
offte ondancbaeren heeft/een gruwel van als
le meynedigen ende schalcken / jae van alle bes
neinsden/ bedriechelijcke lippen / die daer seg
gen sy sullent doen ende en doens niet. Ey hoe
waerschrich ist Woort der Schrifftueren daer
sy secht
- Math. 13.**
- Eccle. 22.**

sy secht: dat den traeghen met enen vuylen on-
 reynen steen gewurpen/soe vad sich/soe loey en
 träch is dat hy sijn flect niet en wassche: dat hy **Prover. 19.**
 sijn handen jnden boesem heefft/ende te loey is
 die daer wt te haelen: Item dat hy daegelijcks
 oick wel wenschet / mer dat sijn handen gheen
 vlijt an leggen willen. Om die folde en wolde **Prover 20.**
 die traeghe niet ploegen noch arbeijden(verstaet
 dat) dārom sal hy jnden Somer gebreck lyden
 bidden sonder niet ontfermt werden. Wie heft
 dit op hem seluen verstaen en ter herten genoe-
 men? Wie heft hier op gemerckt? anders dan
 die hem benaersticht jnden geloeue dat voerste
 te doen/die komt het achterste metter tijt oick te
 seen en te verstaen / want het doen brenckt het
 verstant in.

Nieemt waer. Soe yemant niet plōget en
 zayet/ sō en sal hy niet maeyen. Off hy dār veel
 op wachtet/ off dat hy van eens anders Acker
 off vruchten roemen wilde / soe sal hy tot die
 tijt/ alst all te lacte is/ niet ontfanghen: off hy
 schoen bidt niet verhoort off ontbermt werden
 Om dat hy/segge ick/op Gods Woort niet ge-
 acht/ of den tijt sijnder beroepinge niet waerge-
 noemen hefft/daerom en salmen op sijn woort
 off klaege wederomme niet achten/jae niet mō-
 ghen. Want naedien hy synen acker niet bereit
 noch geeert off geploecht en hefft/ende dat zaet
 dat hem gepresenteert was te saien niet ontfan-
 gen hefft/ hoe wolde hy die vruchten daer van
 maeyen

2. Co. 3.

maeyen dan? Het behoort immer den mensche toe/ dat hy om dat zaet te ontfangen sijn herte off synen acker te voeren bereide. Ende dat ontfangen zaet moet daer inne zaiende versteruen sal die wasdom van Godt koemen off gegeue moegen werden: dat geen mensche beschicken off gedoen en kan/ neen/ want hy allene ist die den zaeyer dat zaet te zaien ende broot te eeten geefft. Ten staet in niemants arbeit/ loepen of wille / Godt moet den wasdom doer den rees gen ende die Sonne des hemels geuen/en sine schen gangen vorderen.

Prout 6. 24

Seet (secht Salomon in sijn sproocken) ick ginc verby den acker des traegen of loyen/ ende verby den wijngaert des sotten / ende seet doen waeren daer niet dan nettelen op/ sy was met veel dijstelen ouertoegen/ ende die muyre met den stenen was in geuallen/ Dat sach ick/ mer ick nampt ter herten: Ick anschoudet ende nam daer waerschouwinge off onderwijs wt/ ende sprack: Gy moecht een weinich slaepen en sluymerē (dat is rustich sonder arbeit sijn) mer diewyle gy v handen te saemen tot slaepen (om stille ende rustich te sijn) begeuen hebt/ Kompt v die armoede vast an gegangen/ ende dat gebreck oueruult v gelijck een straetroeuer.

4 Esdre. 2.

Hierom soe wie dan wijs is die neme dit ter herten: Ende bereydet v tot den loene des Rijcks arbeit dewile het dach is: wāt den nacht komt heuoort dat ghy niet wercken (daer ghy profijt

profijt wt hebben moecht Ien sult mögen. Dār
 om doet nu goet diewyle het v staedet / ende te
 huys te doene kompt / ende werckt off doet win
 ninge mer dat gy tot neeringe ontfangen hebt /
 want dat sal van v geeyshet werden / naemes
 lick / jimmer den thienden den Heere te heilige
 ende te geuen met vrouden dat gy schuldich sijt
 Seet toe ende weet wat ick v segge. Onderholt
 die lieffde bewysen die an eenen anderen gelick
 an v seluen / verstaet dat. Gelick ghy dan niet
 en wilt dat v yemant spitich / nydich / haetich /
 achterklappich / befaemende / lachterende / be
 schaemende / verwoytelick / verwerpelick ende
 geueinst voer v en is / sō doet an enen anderē /
 niet den gy daer mede tonrecht bedroeuē solt:
 Hoewel een Christen soe verde kompt / dat hy
 in alles wel versocht / geproeft ende geprobier
 wil sijn (die nochtans weynich sijn) soe sijt ghy
 barmhertich ende vriendelijck / verschoenende
 als gy wilt dat v een ander dede alst v toe doe
 ne toekompt off toekoemen mocht. Die staet /
 die see wel toe dat hy niet en valle / Naemelick /
 dat hy niet ouer en trede des Heeren Geboede
 off Wille / Naemelick / niet straffelick en werde
 beuonden inder liefden: verstaet. Off gy schon
 v ouertredinge bedecken ende jnt doncker hol
 den / voer die ooghen der menschen wat te sijn
 schinen konden / soe salt doch ten laesten al ope
 baer gemackt werden. Want inder tijt als dat
 licht der gerechter wert lichten / sal hier duyster
 nisse

nisse: geen leuen/ mer een doot beuonden wer
den. Ende om dat hy synen tijt niet waergenō
men/ de stemme des Heeren niet gehoort en hēst
soe sal dat ordel der rechtuaerdicheit Gods an
hem gheopenbaert ende in sijn conscientie bes
toont werden. Dat niet wt bliuen en mach vō?
off nae moet het alsoe gheschieden. Ick sy daer
een getuyge van / ende verkondige v dat leuen
ende den doot. Verkiest nu wat ghy wilt/welc
ker wesen gy vrucht doen wilt ; den Duuel off
Godt te dienen(dat jnt vleisch off inden Geest
gescheen moet) dat doet met lust ende moet soe
gy best kont: beyde gelijck macht niet sijn. Dār
om scheidet v herte verre van v eygen lust ende
begeerlicheit. Volget de lust ende begeerlicheit
Gods/ v tot leuen/ vrouwde ende vrede: ende
laet nu dijn gelooue blijcken/ v gemoet ende op
rechticheit seen. Lieget of en bedrieget v seluen
niet: ordelt v seluen. Sydy niet oprecht van her
ten met Christo/ soe scheidet v aff/ ende schicket
v met dien in te woenen den gy liefft. Want gy
en moecht geen twee Heeren (die den anderen
contrary sijn) gelijcke dienē: den enen of den an
deren moet ghy haeten. Haeten moet ghy den
enen of den anderē/ seg ick: hoor dijt: Ten mach
niet anders sijn. Sydy met Christo ende niet te
gen hem/ soe vergadert met hem: spreekt niet
tegen hem: Doet niet tegen hem: wilt of denct
niet tegen hem. Querlegt alle uwe ghepeinsen
ende weet wat v dōn ende laet is/ weder sy gōt
off quaet

off quaet sijn: **Och** nemet doch v seluen waer.

Hebby hunger soe werdet nu ghespijst: dorst v soe versaet v nu. Coomt ant licht ghy de in duysiernisse sit/ ende nemet v nootdrust wel Den tijt de gaet/ jae den tijt den kostelijcken tijt wordy anders in lichtuærdicheit quijt. Dat **O** soe seer beklæcht sal werden alst al te laete sy en te lange gemerret is. **Ick** roept v wt voer den groeten verschrickelijcken dach des **HEREN** **Ey** wie jae wie sal hem verdraegen moegen?

Ick sy onschuldich uwer dwaelinghe ende weet v niet meer te doene. Die spysse sette ick v voer: wildy nu soe moechdy: eet hebby hunger dorst v so dunctet nu. **Mer** dat gijt weet/ straf sijnge ende castiende onderwysinghe is rechte spysse: Daer onder te blyuen ende wel op te nemen is recht eeten. Ende te verlustigen of te verquicken indie **Woor**den ende **Wercken** der gøt heit **Gods** is dat leuen in drincken. Alsoe mōt dat voezel ende die wasdom dat verstant des leuens daer wt seeckerlijcken volgen ende lenslijcken geseen werden. Daeromme soeckt / besmint ende begeert straffinge en berispinge: **Ey** schet de lieffde ende betoont die anden anderē/ ghy de onder die vrese des **HEREN** staent: **Niet** an den die v byten ende daer wt haeten/ soe verde niet en willen verdtmoedicht sijn: **An** den die ghy soe kent / suldy opholden / op dat ghy v seluen geen schaede en doet. Strafft den **Wysen** / ende hy sal v beminnen / mer een sot toont

Prouer. 9. toont toe haeste synen toorn. Daerom laet den
seluen gaen/ en geefft hem vriendelijcke woord
den/ oick met meninghe des herten/ daer voer
biddende. Wat quaet hy an v mocht ghedaen
hebben dat verdraecht/ op off hy hem eens dat
wt beeteren wilde: en op hem seluen gram wer
dende/ den Heere soe bidden konde/ dat hy wy
ser ende voersichtiger werde / om die straffins
ge te beminnen en niet toe haten: want hy dat
mede niet enen anderen / dan hem seluen haet
tet off hindert/ teghen dan sijn vleisch mede is.
Eccles. 23. Soe dan hier verstant Kompt/ salt beteren/ dat
wt en onuerstant moet opstaen. Gy die verstant
dich sijt / laet v verstant dan nu blijcken anden
onuerstandigen: ende betoont dat v wijshheit/
v verstant/ v kracht/ v ghelooue/ v lieffde meer
der is/ ende leert den anderen daer in. Soe hy
na dat goede staet / ende niet willens ende wes
tens verlooren ghaen en wil / sal hy exempel
daer an nemen / ende ghy sult verblift werden
in sijn oprechticheit / ende v lust noch meer en
meer seen.

Dit ontholt en loopt elck stijf of dray met
uwer herten. Holdt den anderen wacker/ staen
de/ dat wacker of staende blyue wil/ en betoont
die lieffde anden gebreclijcken: verstaet/ gy de
sy hebt/ ende tredet de ene den anderen in diich
den voer/ den Heere ende geenen menschen bes
haegende/ verstaet/ ende v licht sal als de mor
gen opgaen/ ende als een Sonne ouer al ghes
seem

feen / die Heere in v ghelooft werden. Dies
 niet en heeft die bidde hier om / soe hy leuen
 wil / jae biddet soe snel ende soe hertelick als gy
 geerne haddet: schriet / huilt ende weent daer
 om / tis tyt dat seg ick v. Soeckt / biddet ende
 smeect daeromme wyldy verkrygen. Seet toe
 off golt ende siluer / dat eerdissche vleyschelike
 wesen sal v veroordelen. Neemtet doch ter her
 ten: Hoordijt: Zae hoe stijff ick v witten halse
 toe roepet: Mijn keele ys schier heesch en wort
 mode van ropen. Hoort toe en luyfert scherp /
 hemel en eerde sijn mijn getuygen / gy sijt mijn
 getuygen / die Engelen sijn mijn getuygen / en
 ick sy een ghetuige / dat ick alle dat noot orbaer
 totter saelicheit is v doen off laeten weten heb
 be met vlijt en lust. Seet to van nu voert an sul
 len de ogen vlamende en scherp seende werden
 Ach wie sal sulcken gesichte verdragen moge
 Daerom verkriecht lieffde / eenicheit en vrede
 en dancket Godt den Vader doer Christu / de v
 soe hertelick vort ewige verderuen verhoeden
 en bewaren wil. Wel den oprechten en otmodi
 ge herten / de har ziele met lijfsamheit besitten.

Godt geue v in allen dingen verstant om
 voirsichich / wijs ende te rechte floeck toe wer
 den: om de wijsheit in haer klaerheit (soe sy nu
 voertkompt) recht te verstaene. Want neemt
 waer: Soe yemant niet leuendich of geestelijck
 jnt verstant en is / hoe mocht die leuen seen en
 den Gheest des verstandes verstaen / jae aldies
 wijll

2. Petri. 3. wyl hy noch ant verstant een kint is. Hierom
acht de vertreckinge voer enckel saelicheit/ende
Gods lanckmoedicheit voer louter barmherz
ticheit ende lieffde/de ewelick duyrt ouer den
genen die hem vresen.

Ist dat yemant de leringe ende Stemme
der Waerheit niet gehoorzaam en is/de en hol
de ick voer mynen broeder noch suster of litmā
te niet. Ick ben een medegeselle off gendoet/eer
vriend der gheender die den Heere Godt vans
den hemel eeren ende eerwaerdelicken dienen
Psalm. 119. off syne Geboeden onderhouden willen/want
dat sijn die gene die hem lieuen.

Neeemt waer Onse ghemeenschap sy met
1. Johan. 1. den Vaeder ende metten Soon Jesu Christo.
Ist dat wy seggen dat wy ghemeenschap met
hem hebben / en wandelen wy noch in duister
nisse/dat is/voeren wy noch een schalck wesen
soe liegen wy ende en doen niet de waerheit:
Ouerst ist dat wy jnt licht wandelen gelijk hy
jnt licht is/soe sijn wy eenuuldich ende hebben
gemeenschap onder melkanderen/en dat bloet
Jhesu Christi sijns Soons maectet vns rein
Giere. 31. van allen sonden. Die reyniginge is dat Tes
Hebre. 8. 10. tament off verbont / welck Godt ges
maectt heft nae dien dagen/ver
stāt Want eer en geschiet
geen vergeninge.

Wihgegaen jnt Jaer. 1540.
Den 20. Martij.

Register

1. van menniger leijart des menschen vianit
2. waarom die dot den Alden bitter gevalt den den jüngen
3. Strave ende ferre
4. Strave ende ferre
5. Strave ende ferre
6. watto die mensch van goedt geschapen is
7. vermaninge en seker, om het g van Goedt te Cissen En Begeren
8. hodie mensch van Goedt gevalt en op wat mannier hie wederom to goedt te brengen
9. van dat vergaen en navolgen blieven en vergan moet
10. stemlick gesproken so bena be com merde sielen
11. warning en ferre
12. En richt en Goetlich kind der tucht beide vor oet en jüng

13. van Godes en Des menschen
Kennis, samps harden. bejder
voert brengen
14. hoe hie sien moet die gebott
en overiecht over en Ander
rechtlick heben of bringen mach
15. vant Och sien art en Eigenschap
16. Wie men voert en van herten
frouwen en bie den hant
nemen &
17. homen sich in desen gevarlickon
tiden inder weelt hebben
en dragen sall
18. en onder schiet te kennen die
vrom en onvrome &
19. van die ongerechte en ge-
rechte prädicanten
20. van dat rechte ware Sion
en jerusalem. en warhachtig
Bericht

vann maniger hrij art des mensche vanden
warom die doot den Alden bittend falt dan
den Jünggen

Araffe unde luer dat 1 ————— 3

Araffe unde luer dat 2 ————— 4

Araffe unde luer dat 3 ————— 5

war to an vni die mensche van G yschard
Jhs

ho die mensche van G yschallen ————— 6

van dat veygen an na volgen bliuen unde
veygen moet

tot den benamden veygen siken ————— 9

warwinge unde luer ————— 10

en recht en godlike kind tniicht ————— 11

van Gb und des menschen Pentnis 13. lest.

ho die sijn moet die gebot en onyge — 14

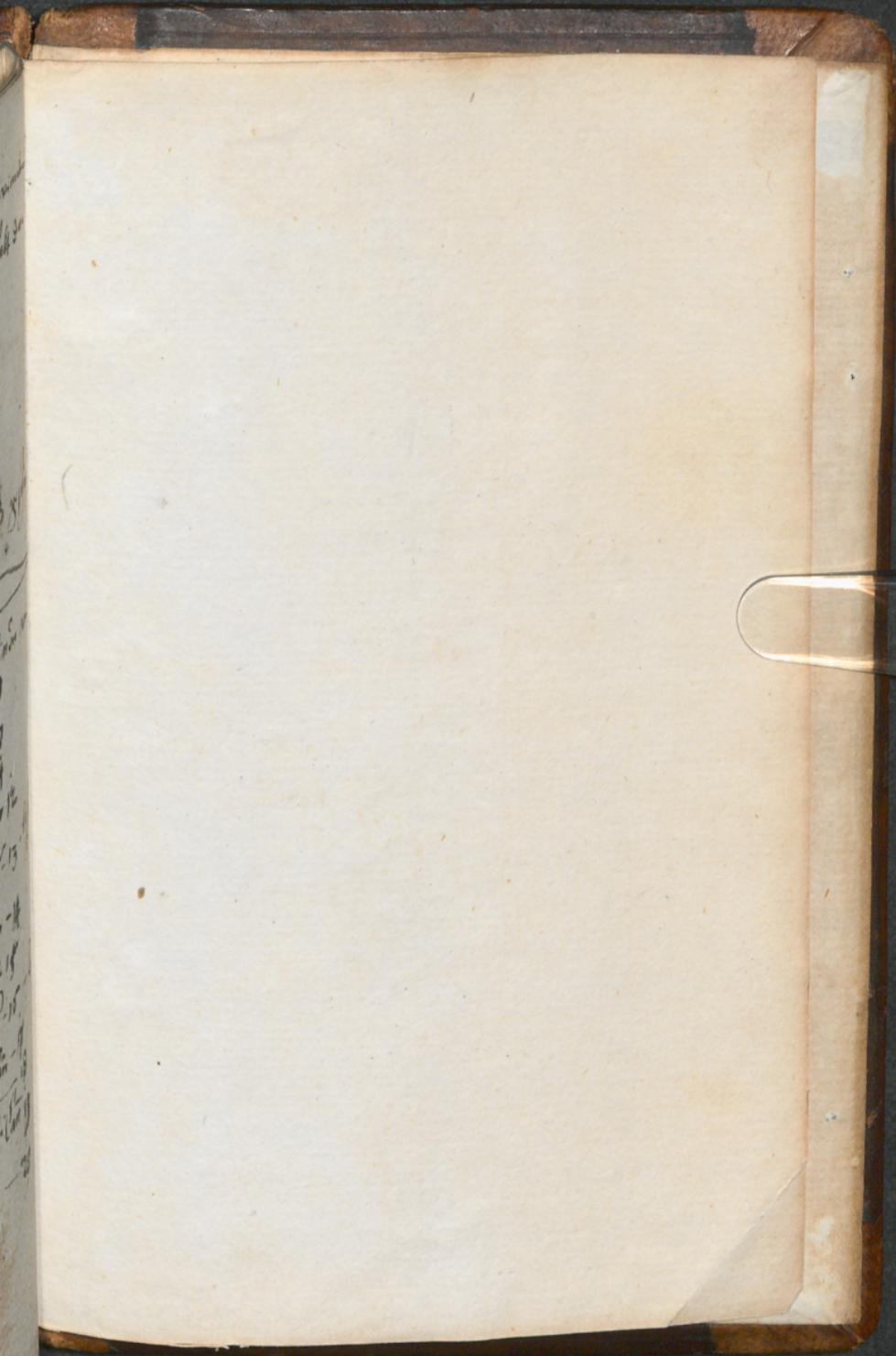
vant oye sijn out en ygesoffe. 15

wie men vortan van garten bocher — 15 — lest

ho men sijn tot die sijn tijden sijn — 17

een aff sijnwinge
van die veygen en der yge die van 18

vant rest sijn unde Jerusaleum — 20

MANET

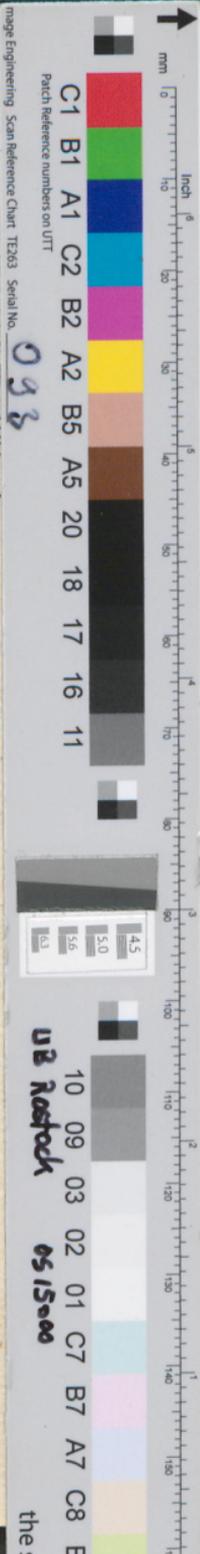
IN

AETERNV

XX Tractate,
Rostock,
1539-1545.

F f -
6554¹-20

Psalm
Zesai
Wien j
ende kl
sullende
sent wa
wt den
een mac
volck. **E**
Zesai.

nt oick inder hoochten der berghen/
n/ vruchtbaer ende swaer ghelaeden
at sijn geruisch / wie den Cederen op
/ sijn sal / die vanden windt beroert
soe salt toenemen ende wassen inden
ie dat gras opten velde.

er wort hier die Schriffgeleerde gez
ter die Raetsbeer/ die een veruoegen
baer blyuen die meisters die de jonge
Daer en sult ghy niet seen een volck
nder dieper spraecken / off in hoeger
menschē / diemen niet verstaen en
een vreemder tonge/ diemen niet be
f vermercken kan/ als wel een rechte
raecke wten monde Gods inder waer
en jnt herte ende niet allene in de oren
naemelijck/ in Zion: Demen dan glo
chynende seen sal/ een hoofstade on
rijlijcker scesten. Daer sullen dijn D
usaelem seen / die heerlijcke Woening
utte die nimmermeer en sall veruoert
ckt werden / als well voertijts ghes
want sy foemen sijn tot die rechte vol
entenisse des ewigen waerheits een
s Heilighen hemelschen verstants
aer gheen loogen off bed:och toe en
re inder ewicheit achter afstan mōt.
erstaen by een kint ende man/ dat ten
te leyden ende wijs te maecken is/
wit ende wit swart: goet quaet ende
quaet